

Marko Primorac, uviv.spec.oec.

Prikaz knjige

Naziv djela: **JAVNE FINACIJE LOKALNIH JEDINICA VLASTI**

Autori: dr.sc. Anto Bajo i dr.sc. Dubravka Jurlina Alibegović

Izdavači: Školska knjiga, Institut za javne financije i Ekonomski institut Zagreb

Knjiga Javne financije lokalnih jedinica vlasti nastala je kao rezultat suradnje Instituta za javne financije i Ekonomskog instituta, Zagreb. Autori knjige dr.sc. Anto Bajo i dr.sc. Dubravka Jurlina Alibegović, oboje znanstvenici s istraživačkim interesima koji dobrim dijelom spadaju u domenu fiskalnog federalizma, uspjeli su na jednom mjestu pružiti sveobuhvatan prikaz financiranja lokalnih jedinica vlasti. Kako je svojom strukturom i sadržajem knjiga zadovoljila sve kriterije potrebne za stjecanje statusa "sveučilišni udžbenik", publicirana je 2008. godine u izdanju nakladničke kuće Školska knjiga iz Zagreba. Knjiga ima 299 stranica, a podijeljena je u osam dijelova od kojih svaki sadrži po 2 poglavlja (ukupno 16).

Jednostavna i pregledna struktura udžbenika koja je u potpunosti prilagođena korisniku, omogućuje gotovo trenutni pristup svim potrebnim informacijama. Autori u radu koriste vrlo pristupačne izraze i rečenične formulacije, čime ne samo da uspijevaju približiti pojedine teme širokom krugu korisnika već svojim konciznim opservacijama daju do znanja kako cilj rada nije impresionirati čitatelja znanstvenim dostignućima ili stilom pisanja nego na jednostavan način prikazati kompleksnu cjelinu kao što je financiranje lokalnih jedinica vlasti. Na početku svakog dijela knjige dan je sažetak poglavlja koja se u njemu nalaze, pri čemu se u većini dijelova radi o dvama poglavljima, od kojih se u prvom razmatraju teorijski koncepti pojedinog područja financiranja lokalnih jedinica vlasti, a u drugom se poglavlju iznose podatci i specifičnosti vezane uz određeni segment fiskalnih odnosa središnje države i nižih razina vlasti u Republici Hrvatskoj. Na kraju svakog poglavlja dan je sažetak popraćen pitanjima za raspravu na zadanu tematsku cjelinu.

Iako je udžbenik svojom, ponajprije sadržajnom, ali i strukturnom orijentacijom namijenjen studentima pravnih fakulteta i fakulteta političkih znanosti koji proučavaju lokalne javne financije, on je prije svega namijenjen studentima ekonomskih fakulteta, pa je na ekonomskom fakultetu u Zagrebu prihvaćen kao osnovna literatura na kolegiju "Lokalne javne financije". Razlog tomu je, između ostaloga, izbor tematskih cjelina koje se nižu od onih osnovnih i općenitih, uvodnih razmatranja, preko sasvim specifičnih problema s kojima je suočen lokalni javni sektor, do završnih dijelova u kojima se sve iznesene spoznaje konačno objedinjuju u nešto općenitijem analitičkom okviru - proračunu lokalnih jedinica. Kroz udžbenik se tako obrađuju tematske cjeline koje uključuju javni sektor, raspodjelu javnih funkcija, prihode lokalnih jedi-

nica, fiskalno izravnaje, dug i zaduživanje, ostale izvore financiranja, te proračun i regionalnu politiku. Stručni termini čija su definicijska određenja dana u samom tekstu, dodatno su istaknuti na marginama što doprinosi preglednosti knjige i čini ju prilagođenijom studentskoj populaciji.

Prvi dio knjige obrađuje teorijski okvir javnog sektora, s posebnim naglaskom na strukturu javnog sektora u Republici Hrvatskoj. Zasebno se obrađuju središnja država, izvanproračunski korisnici i lokalne jedinice te se prikazuje financijski obuhvat opće države i javnog sektora općenito. Drugi je dio knjige usmjeren na raspodjelu javnih funkcija u kontekstu teorije fiskalnog federalizma, pri čemu je posebna pažnja usmjerena na raspodjelu javnih funkcija između središnje države i lokalnih jedinica vlasti u Hrvatskoj. Treći dio knjige počinje proučavanjem izvora prihoda lokalnih jedinica vlasti, a završava detaljnim prikazom izvora prihoda lokalnih jedinica vlasti u Republici Hrvatskoj u kojem autori iznose uistinu pregršt podataka o relevantnosti i veličini pojedinih prihodnih komponenata u posljednjih osam godina. Nakon toga, u četvrtom se dijelu knjige obrađuje pojam fiskalnog izravnavanja, pri čemu se, kao i u prethodnim dijelovima, u prvom poglavlju četvrtog dijela obrađuju teorijski koncepti fiskalnog izravnavanja, dok se u drugom poglavlju četvrtog dijela (8. poglavlju knjige) analiziraju specifičnosti koncepta fiskalnog izravnavanja vezane uz Republiku Hrvatsku.

Dug i zaduživanje lokalnih jedinica, kao poseban oblik financiranja, obrađuju se u petom, dok se ostali izvori financiranja opisuju u šestom dijelu knjige. Ova dva dijela, posvećena alternativnim oblicima financiranja, obuhvaćaju tako najrazličitije teme, od jamstava i kreditnog rejtinga lokalnih jedinica, preko institucionalnih okvira za pojedinu vrstu financiranja, sve do mogućnosti financiranja lokalnih razvojnih projekata i modela javno-privatnog partnerstva. Sedmi dio knjige u određenoj mjeri sintetizira sve prethodno analizirane tematske cjeline u dva poglavlja, od kojih prvo obrađuje pojam i osnovne karakteristike proračuna lokalnih jedinica vlasti, dok je drugo poglavlje (14. poglavlje knjige) usmjereno na proračunski proces u lokalnim jedinicama vlasti. U skladu s hrvatskim vanjskopolitičkim određenjem, autori su vrlo lucidno posljednji dio knjige posvetili regionalnoj politici Europske unije, a posebno je poglavlje posvećeno regionalnoj politici Hrvatske na putu u Europsku uniju. Knjiga završava popisom literature, aktualnih propisa i relevantnih internetskih adresa, što može poslužiti za daljnje izučavanje pojedinih cjelina, te kazalom pojmova korištenih u tekstu.

Ovo udžbeničko izdanje vrlo iscrpno obrađuje teorijske koncepte, ali i praktične probleme vezane uz financiranje lokalnog javnog sektora, čime postaje prvo izdanje takve vrste u Republici Hrvatskoj. Teorijski okvir za izučavanje lokalnih javnih financija iznesen u knjizi, autori su upotpunili uistinu zavidnom količinom podataka vezanih uz financiranje lokalnih jedinica u Republici Hrvatskoj. Upravo zbog toga, ali i zbog odabira obrađivanih tematskih cjelina, ova knjiga nije namijenjena samo studentima koji proučavaju primarno teorijske aspekte lokalnih javnih financija, već je namijenjena i zaposlenicima u tijelima države i lokalnih javnih institucija koji problemu financiranja lokalnih jedinica pristupaju na puno praktičniji način. Stil pisanja odlikuje se jasnim i jednostavnim rečeničnim strukturama, što tekstu daje dodatnu kvalitetu, jer se na taj način eliminiraju, za literaturu takve vrste, uobičajena znanstvena "ograđivanja" i nedorečene ili dvosmislene formulacije prožete kondicionalima. Isto tako, znanstveno-istraživačka konzistentnost i usmjerenost na konkretne probleme lokalnog javnog sektora bez digresija i traženja uporišta za iznesene tvrdnje u područjima koja nisu izravno vezana uz lokalni sektor, potvrđuju kvalitetu ove knjige koja se s pravom može okarakterizirati kao iznimno uspješan pionirski sveučilišni udžbenik iz područja lokalnih javnih financija u Hrvatskoj.